

Aloite: Osallistuva budjetointi 2025

Aloitteen aiheena on tuoda osallistuva budjetointi osaksi kunnan talouden suunnittelua vuonna 2025.

Kuntaliiton mukaan osallistuva budjetointi on toimintatapa, jossa kunnan asukkaat (ja kesäasukkaat) otetaan mukaan yhteisiä toimintoja koskevaan keskusteluun, suunnitteluun ja päätöksentekoon.

Kuntalaisilla (ja kesäasukkailla) on ideoita, joilla voidaan kehittää kuntaa tai parantaa asumisviihtyisyyttä, mutta aloitteen tekeminen voi tuntua liian vaikealta tai idea pieniltä, että sitä ei viitsitä esittää virallista kanavaa pitkin.

Rääkkylän valtionosuudet ovat pienentyneet ja jokainen euro on täsmäinvestointi ja osallistava budjetointi tulee nähdä yhtenä keinona kunnan kokonaistaloudellisen tilanteen huomioimiseen. Osallistuvan budjetoinnin kokeilu hyödyttäisi mm. seuraavasti:

- Kuntalaisten osallistuminen päätöksentekoon.
- Investointien kohdistaminen sinne, missä kuntalaiset kokevat saavansa suurimman hyödyn.
- Kolmannen sektorin (esim. kyläyhteisö tai järjestö) hyödyntäminen investoinnin toteutuksessa, jolloin työ kustannukset ovat pienemmät, mutta palkkioksi yhteisö saa investoinnin.
- Rääkkylä on mukana THL:n terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vertailussa, jossa kunnan on mahdollista saada ylimääräistä rahoitusta tallentamalla kunnan hyvinvoinnin eteen tehtyjä toimia TEAviisari-verkkopalveluun. Yhtenä TEAviisarin toimena on kuntalaisten vaikuttamismahdollisuudet yhteiskehittämisen kautta, johon osallistuva budjetointi lasketaan. Tällä hetkellä ko. kohdasta kunta ei saa yhtään pistettä (tilanne 2023). Kunnalle tuleva raha on tällä hetkellä n. 20 €/hlö tasolla, mutta mm. yhteiskehittämisestä saaduilla pisteillä sitä voidaan nostaa.
- Kehittämisideaan voidaan hakea ulkopuolista esim. Älykkäät kylät -hankerahoitusta, jossa vähintään kaksi toimijaa, esim. kylä ja kunta, etsivät yhdessä ratkaisua haasteeseen.

Osallistuvassa budjetoinnissa käytössä oleva raha voi olla esim. prosenttiosuus kunnan budjetista tai ennakkoon päätetty kiinteä summa ja ideointia voidaan kohdentaa haluttuun teemaan (esim. ympäristön viihtyisyys, nuoret). Summan suuruutta merkittävämpää on osallistumismahdollisuus ja saada kerättyä kehittämisideoita laajemmin.

Osallistavasta budjetoinnin toteutuksen polku voisi olla mm. seuraava:

1. Osallistuvan budjetoinnin toteutuskelpoisuuden selvittäminen sekä jatkokehittäminen 2024 (kunnanjohtaja, kunnanhallitus, viranhaltijat).
 - a. Mietittävä mm. kesäasukkaiden huomioiminen, käytössä oleva resurssi, teema, tiedotus ja ohjeet, kyselyn laadinta, ideoiden käsittelyt, toteutus.
2. Vuoden 2025 talousarviossa huomioiminen.
3. 2025 alku vuosi: tiedotus ja ideoiden keruu esim. kyselyllä kunnan nettisivujen kautta.
4. Mahdolliset työpajat ideoiden toteutuskelpoisuuden arvioimiseksi ja jatkojalostamiseksi.
5. Mahdollinen kuntalaisäänestys toteutuskelpoisista vaihtoehdoista kunnan nettisivujen kautta.
6. Toteutus (mahdollinen hankerahoituksen haku).

Rääkkylä 19.2.2024 Juha Vornanen